

ปรัชญาของ ประชาญ์ พ่อมอง เกตุพิบูลย์
ฟังผู้อื่น ฟังได้ชั่วครึ่งชั่วคราว ฟังตัวเอง ฟังได้ตลอดชีวิต

ขอแนะนำ ทำเกษตร ผสมผสาน
ต้องมั่งงาน หลากอย่าง ในนาสวน
ก่อนลงมือ ถือเครื่องเขียน เพียรคำนวณ
ตามขบวน การผลิต คิดดีดัดแปลง
แบ่งพื้นที่ ออกเป็น ที่อาศัย
สักก็ไร่ ตามแต่ จะเหมาะสม
ที่เหลือนั้น เอาสามหาร งานบรรจง
ปลูกพืชลง จัดแหล่งน้ำ และทำนา
ให้ลุ่มร้ว รอบไว้ ให้มันคง

ไม้ยืนต้น ปลุกไว้ เป็นทิวแถว
ควรปลูกห่าง กันบ้าง ไปตามแนว
ปลูกเป็นแถว งามตา ให้นำดู
สัก ประคูดุ สะเดา ช้าง ปลูกข้างรั้ว
ไม่ต้องกลัว เบียดบัง ไม้ผลอื่น
ปลูกเอาไว้ หลายปี ได้ทุนคืน
ได้ทำฝัน ทำบ้าน สำราญใจ
มะพร้าวหมาก ปลูกแซม ไว้ในสวน
แต่ก็ควร ปลูกไม้ เอาไว้บ้าง
เพราะเป็นไม้ ไม้สอย ได้หลายทาง
ควรปลูกห่าง ไม้อื่น สักสี่วา
พืชหลายชนิด เราปลูก รวมกันได้
ไม่ทำลาย พึ่งพากัน ไม้หวั่นไหว
พริก ขะพลู ปลูกได้ร่ม ไม้เป็นไร
งอกงามได้ เจริญดี มีไว้กิน
บอเลี้ยงปลา จัดหาไว้ ในที่ลุ่ม
ปลูกกล้วยคลุม ตามคันบ่อ และมะเขือ
ข้า ตะไคร้ ปลูกเอาไว้ ให้เหลือเพื่อ
อย่าให้เหลือ ที่ว่าง เป็นทางยาว
ปลาหลายชนิด เราเลี้ยง รวมกันได้
จีน นิล ดุก ยี่สก เทศ ตะเพียนขาว
ใส่ปุ๋ยคอก ให้น้ำเขียว ไม้เหม็นคาว
ขอให้ชาว เกษตรกร คิดพัฒนา
เลี้ยงไก่ไข่ นกกระทา บนคันบ่อ
แรงงานพอ เลี้ยงสุกร เป็นออมสิน
สัตว์เหล่านี้ จะถ่าย ให้ปลากิน
ได้ทรัพยากร ดินก็ดี มีให้เรา
ข้อสำคัญ ต้องขยัน อดทนบ้าง
เป็นแบบอย่าง ลูกหลานเล่น ให้อึดถือ
ใช้ความรู้ และเทคนิค เป็นเครื่องมือ
นี่ก็คือ คุณสันทัด ของชาติไทย
ในท้ายนี้ ขอเชิญชวน เกษตรกรของไทยทุกถ้วนหน้า
ขอเชิญมา ทำเกษตร ผสมผสาน
ใจก็เบิกบาน รายได้ก็ดี มีสุขเอย
เอ๋ย
พ่อมอง เกตพิบูลย์
ปรารชญ์ชาวบ้าน และคุณครูนักพัฒนา

พ่อมอง เกตพิบูลย์ ปรารชญ์ชาวบ้านจังหวัดขอนแก่น และคุณครูนักพัฒนาคนสำคัญ ผู้เจริญรอยตามพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และเข้าถึงธรรมะบนรา
แม้ว่าอายุล่วงเลยมาถึง 70 ปี พ่อมอง และแม่จันทร์ เกตพิบูลย์ แห่งบ้านโนนพริก อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ดูเหมือนยิ่งนานวันยิ่งแข็งแรงขึ้นด้วยการร่วมแรงร่วมใจสร้างสวนจัน

พ่อมองเกิดเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2473 จบการศึกษาแล้วเริ่มอาชีพเป็นครูที่ดี ทั้งสายผู้สอนและสายผู้บริหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 จนเกษียณอายุในตำแหน่งครูใหญ่ เมื่อวันที่ 30

ผลงาน

พ่อมองได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ดังนี้

1. รางวัลโล่หิ่งห้อย จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สาขานักอาชีพก้าวหน้า จังหวัดขอนแก่น ปี 2541 โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น

2.รางวัลพระราชทานพระธาตุนาคุนทองคำจากสมเด็จพระเพริตพระราชสุตาฯ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2541 โดยการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. เกียรติบัตรอาสาสมัครไกลเกลี่ยข้อพิพาทในชุมชนประจำปี 2541 โดยรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม

4. เกียรติบัตร "ภูมิปัญญาท้องถิ่น" เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2542 โดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดขอนแก่น

5. เกียรติบัตรข้าราชการบำนาญดีเด่น ประจำปี 2542 โดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพล

6. เกียรติบัตรข้าราชการบำนาญดีเด่น ประจำปี 2542 โดยเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาทักษิณ (เขต 5)

7. รางวัลคนค่าคุณเมืองขอนแก่น ประจำปี 2543 โดยมูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อคุณภาพชีวิตดี จังหวัดขอนแก่น

8. เกียรติบัตรเกษตรผสมผสานสาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2544 โดยสำนักงานการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การทำเกษตรประณีต 1 ไร่ เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความยากจนของคนอีสาน ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าคนยากจน มีที่ทำกินน้อยจะอย่างไรจึงจะพึ่งพาตนเองได้ แต่

การทำเกษตรประณีต เป็นการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ของเกษตรกร จากการคิดเพียง 1 ไร่ คือ ที่ดิน 1,600 ตารางเมตร ไม่มีการคำนวณและคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้มากนัก การคิดว่า 1

ถอดเครื่องแบบครูสู่ท้องนา

ตามแนวพระราชดำริ

ปรากฏษ์ชาวบ้าน "ครูบ้านนาผู้เจริญตามรอยพระยุคลบาท"

พ่อมองถือเป็นตัวอย่างของข้าราชการบำนาญที่ตั้งใจศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงตาม

หลังเกษียณอายุราชการ พ่อมองได้เจริญตามรอยพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยเปลี่ยนไร่นา 42 ไร่ ให้เป็นบ่อกักเก็บน้ำรวม 11 บ่อ รวมพื้นที่ 13 ไร่

เมื่อออมน้ำได้ พ่อมองได้ปลูกพืชระยะสั้น เช่น ถั่วเขียว มะละกอ และน้อยหน่า กินมีเหลือแจกญาติพี่น้อง และขายสู่ท้องตลาด และที่สำคัญ ต้นไม้ระยะยาวที่เพียรพยายามปลูกไว้เมื่อ

ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตดีขึ้นหมด

พ่อมองได้สรุปบทเรียนชีวิตเพื่อให้คนอื่น ๆ เจริญรอยตามได้ดังนี้

ก) เศรษฐกิจดีขึ้น โดย

1) รายรับ พ่อมองได้วิเคราะห์รายรับในปีที่ผ่านมาสนใจมากดังนี้

1.1) จากการรับประทานเอง 365 วัน

วันละ 100 บาท 36,500 บาท

1.2) จากน้อยหน่า 26,000 บาท

1.3) จากถั่วเขียว 5,000 บาท

1.4) จากมะม่วง 15,000 บาท

1.5) จากมะนาว 5,000 บาท

1.6) จากมะกอกน้ำ 25,000 บาท

1.7) จากข้าว 30,000 บาท

1.8) จากหมู 25,000 บาท

1.9) จากไก่ 5,000 บาท

1.10) จากปลา 5,000 บาท

1.11) จากข้าวโพด และถั่วลิสง 10,000 บาท

1.12) จากละมุด 5,000 บาท

รวมเป็นเงิน 192,500 บาท

2) รายจ่ายตลอดปีมีดังนี้

2.1) ปุ๋ยคอก 5,000 บาท

2.2) น้ำมันสุบน้ำ 10,000 บาท

2.3) ไฟฟ้า 2,500 บาท

2.4) พันธุ์ปลา 5,000 บาท

2.5) พันธุ์พืช 6,000 บาท

รวม 28,500 บาท

3) กำไรสุทธิ

42 ไร่ มีกำไรสุทธิ = รายรับ - รายจ่าย

= 192,500 - 28,500 บาท

= 164,000 บาท

1 ไร่ มีกำไรสุทธิ = 3,900 บาท

ข) สิ่งแวดล้อมดีขึ้นมาก ดังนี้

1. ดินดีขึ้น เพราะไม่ได้ใช้ปุ๋ยเคมีเลยใช้แต่อินทรีย์วัตถุ

2. มีน้ำอุดมสมบูรณ์ขึ้นถึง 11 บ่อ ปริมาตรประมาณ 10,000 คิว

3. อากาศดีขึ้น รมร้อนขึ้นจากต้นไม้ยืนต้นที่เติบโตขึ้นทุกวัน

4. มีต้นไม้ใหญ่ทั้งไม้ผล และไม้ป่าที่หลากหลาย 3109 ต้น ดังนี้ คือ มะม่วง 500 ต้น, กล้วย 500 ต้น, น้อยหน้า 450 ต้น, มะกอกน้ำ 250 ต้น, สะเดา 200 ต้น, มะนาว 150 ต้น, มะ

ค) มีความสุข

ทุกวันนี้ นอกจากการกินอิ่มอย่างมีศักดิ์ศรี ไม่มีเรื่องกลุ่มใจจนนอนไม่หลับแล้ว ยังพบกับความอิสระ และความภาคภูมิใจในทุกด้านเข้าถึงธรรมชาติบนรากฐานของความรัก และความมั่งคั่งไม่นำแปลกใจที่เครือข่ายการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเองของชาวบ้านโนนพริก ขยายตัวอย่างรวดเร็วจนมีสมาชิก 41 ครัวเรือน และนี่คือคุณครูนักพัฒนาคนสำคัญของเรา

ขอบคุณข้อมูลจาก <http://khonkaen.nfe.go.th/pong/index.html>